

اصول مداوای مصدومین عوامل بیولوژیک نظامی

غلامرضا پورحیدری Ph.D.

آدرس مترجم: دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)؛ پژوهشکده طب رزمی، مرکز تحقیقات N.B.C.، تهران؛ ایران

مقدمه

دفاع پزشکی در مقابل عوامل بیولوژیک نظامی یا بیوتروریسم، یک بخش مطالعاتی نا آشنا برای اکثر کادر پزشکی نظامی و غیر نظامی در زمان صلح می باشد. اتفاقات و تهدیدات رو به افزایش تروریسم و نیز موارد متعدد تظاهر به کاربرد آنتراکس در سرتاسر جهان، این موضوع را به یک تهدید برای افراد غیر نظامی تبدیل نموده است. موضوع برنامه سلاحهای بیولوژیک کاملاً پیشرفته در کشورهای مختلف از جمله اسرائیل و عراق نیز، بر نیاز به بالابردن سطح آموزش کادر پزشکی در جهت پیشگیری و درمان مصدومین عوامل بیولوژیک تأکید دارد.

در حال حاضر اقدامات ناچیزی در جهت ایجاد آمادگی و پاسخگویی در مقابل عوامل بیولوژیک یا تروریسم صورت می گیرد. بنابراین، تلاش برای آموزش هم در بخش نظامی و هم در بخش غیر نظامی بایستی افزایش یابد و دوره آموزش نحوه مداوای مصدومین بیولوژیک نیز برای کادر پزشکی نظامی بایستی الزامی گردد. در این مقاله بطور مختصر ابتدا به افتراق بین شیوع طبیعی و غیر طبیعی (تعمدی) بیماریها اشاره شده و سپس به مراحل دهگانه مداوای مصدومین عوامل بیولوژیک پرداخته خواهد شد. درمان اختصاصی مصدومین ناشی از هر یک از عوامل بیولوژیک به فرصت دیگری موکول می گردد.

تمایز بین شیوع طبیعی و غیرطبیعی (تعمدی) بیماریها

در یک حمله عامل بیولوژیک غیر آشکار، محتمل ترین نشانه اولیه چنین رویدادی افزایش تعداد بیماران با نمای بالینی بیماری عامل پخش شده می باشد. بنابراین کادر پزشکی باید با بکارگیری علم

اپیدمیولوژی یک حمله بیولوژیک را سریعاً تشخیص داده و سریعاً پاسخ دهد.

بررسی اپیدمیولوژیک مناسب بروز ناگهانی یک بیماری، چه طبیعی و چه طراحی شده توسط انسان، به پرسنل پزشکی در شناخت پاتوژن و نیز تعیین مداخلات پزشکی مناسب کمک خواهد کرد. مشاهده و معاینه دقیق جمعیت مبتلا، راههای تماس احتمالی، علائم و نشانه های بیماری همراه با تعیین آزمایشگاهی سریع عوامل، به میزان زیادی توانائی تعیین نوع اقدام پزشکی و بهداشت عمومی مناسب را افزایش می دهد. اطلاعات اپیدمیولوژیک خوب می تواند به شناسائی افرادی که بالقوه در معرض بیماری قرار گرفته اند و نیز اعلام خطر توسط رسانه ها کمک نماید.

بسیاری از بیماریهای ناشی از سلاحهای بیولوژیک نمای بالینی مشخصی ندارد و بنابراین تشخیص آنها مشکل بوده و شناسائی یک حمله بیولوژیک را با اشکال مواجه می سازد. نحوه ای که بیماری شکل یافته و انتشار می یابد، عامل مهمی در افتراق یک بیماری طبیعی از یک حمله بیولوژیک جنگی یا تروریستی است. نشانه های اپیدمیولوژی که در یک حمله تعمدی بیولوژیکی می تواند کمک کننده باشد در جدول (۱) آمده اند، اگر چه این جدول یک راهنمای مفید است، باید بخاطر داشت که ممکن است یک اپیدمی عود کننده طبیعی یک و یا چند تا از این خصوصیات را داشته باشد و یک حمله بیولوژیک، هیچکدام از آنها را نداشته باشد.

هنگامی که یک حمله بیولوژیک یا هر بروز ناگهانی بیماری مورد ظن واقع شود، بررسی اپیدمیولوژیک بایستی آغاز گردد. هدایت چنین بررسی نیز چه بروز بیماری عمدی باشد و چه نباشد فرقی نخواهد داشت. اولین گام تأیید این مطلب است که